

הוראה קלינית ב'שדה'

"צלילת-עומק" אל נבכי ההוראה הקלינית במפגש עם המציאות החינוכית של הוראת

המתמטיקה והמדעים בתיכון ברמת חמש יחידות

משכנות שאננים, אולם ג'נוגלי, 2 בנובמבר 2016, 9:00-11:30

המתווה האסטרטגי של קרן טראמפ מניח שהוראה איכותית היא המנוף העיקרי שהשפעתו עמוקה וממושכת, להרחבת מעגל המצוינות בתחומי המתמטיקה והמדעים. הקרן הגדירה הוראה איכותית כמומחיות קלינית שעיקרה מתן מענה ללמידתו של כל תלמיד. ההוראה הקלינית פועלת מול התלמיד, בכיתה ובקהילה המקצועית של המורים, והיא כוללת אבחון של יכולותיו וקשיו של כל תלמיד והגדרה משותפת של יעדים שאפתניים, התאמה של שיטות הוראה ומעקב אחר התקדמותו תוך מתן משוב בונה ומחזק.

במפגש המועצה המייעצת בשנת 2014 העירו החברים כי הגדרה זו אינה נהירה דיה לצוות הקרן וכן למובילי הפרויקטים ולמורים המשתתפים בתכניות. כמענה לכך צוות הקרן נעזר ב-'חכמה הקולקטיבית' של המורים המעולים המשתתפים בתכניות הקרן ובמחקר מהארץ ומהעולם, ומתוכם גיבש ב-'הנדסה לאחור' הגדרה מוחשית וויזואלית, תחת הכותרת 'מצפן להוראה איכותית'. כדי לבחון ולתקף את ההגדרה התבקשו 15 מורים מנוסים לצפות במספר תכניות של הקרן ולראיין מורים, תוך שהם נעזרים במצפן כמשפיים לניתוח.

תצפיות המורים אוגדו ונערכו על-ידי גיא אשכנזי, מורה לכימיה וזוכה פרס טראמפ להוראה איכותית לשנת 2015. חומרי הגלם ודוחות הניתוח שימשו את לאה פס וחיים לפיד למחקר עומק המנתח את המפגש של גישת ההוראה הקלינית עם השדה.

שאלות לדיון

1. האם ההגדרה המפורטת יותר שמציע 'המצפן' נהירה יותר ומספקת? האם ההיגיון הפנימי שלו ברור ומשכנע? והאם יש בו מרכיבים מיותרים, או שחסרים בו מרכיבים חשובים?
2. על מה מעידים המאפיינים הגנריים של המצפן? האם הוא עשוי להתאים להוראת תחומי-דעת נוספים, ומצד שני, האם לא חסרות בו התאמות ספציפיות לתחומי המתמטיקה והמדעים?
3. כיצד רצוי וניתן לקדם ולשכלל שימוש ב-'מצפן' בתכניות ובכיתות הלימוד? האם כדאי ליצור דוגמאות מוחשיות יותר, או להגדיר סטנדרטים ומדרגות של ביצוע?
4. מה חשוב ללמוד מהמשוב המתקבל מהשדה? האם התמקדות בלמידת כל תלמיד ויצירת 'תכנית למידה אישית' צריכות לעמוד במרכז ההתכוונות של הקרן? וכיצד?

לקראת הדיון מומלץ לקרוא את חומרי הרקע הבאים:

- א. [דוח תיעוד: "הוראה קלינית במפגש עם השטח", חיים לפיד ולאה פס](#)
- ב. [דוגמאות לתקציר דוחות מסכמים על הוראה איכותית בשדה – עמיתי טראמפ](#)

משתתפים

1. יעל אדמובסקי, מורה למתמטיקה ועמיתת טראמפ
2. רון בלונדר, חוקרת הוראת הכימיה, מכון וייצמן למדע
3. אנא וקנין, אחראית תחום מתמטיקה, רשת עמל
4. מירב זרביב, מנהלת אגף מחקר ופיתוח, משרד החינוך
5. רויטל לבגורן, מנהלת תחום פיתוח פדגוגי, רשת דרכא
6. סמדר לוי, מורה לפיסיקה, מובילת קהילות הפיסיקה, זוכת פרס טראמפ להוראה איכותית
7. לאה פס, חוקרת ומעריכה של רפורמות ותכניות חינוכיות